

Tajemství hradu Klamorná

Martina Novotná

*Martin s Bohdanem se v lese setkávají
s jeho obávanými obyvateli,
pak si spraví chuť U Tlusté báby*

„Děje se něco?“ zeptal se Bohdan. Podivné chování jeho přítele ho znervózňovalo. Martin se kolem sebe neustále nejistě rozhlížel. Oči doslova přilepené na zem, jako by měl obavu, kam jeho kůň, jdoucí pravidelným krokem odlesněným údolím, šlape.

„Co by se mělo dít?“ odpověděl Martin otázkou. Snažil se, aby jeho hlas zněl bezstarostně, příliš se mu to ale nepovedlo.

„Na to se právě ptám.“ připomněl Bohdan.

„Tak se neptej!“ odsekl Martin, aniž by zvedl oči od země. „Nezapomínej, že už nejsi panoš Bohdan, urozený mladý pán z Pěčic, který má nad námi, obyčejnými lidmi navrch! Jsi obyčejný poddaný jako já nebo kdokoli jiný na Ujkovicích. Už ti nemusím prokazovat žádnou úctu! Teď jsem naopak já nad tebou!“ zaútočil nečekaně. Bohdan sebou trhl jako by dostal ránu do obličeje. „Nevšiml jsem si, že bys mně kdy prokazoval nějakou úctu!“ řekl tiše a přitáhl koni otěže. Tím zpomalil jeho krok, a zaostal tak za Martinovým hřebcem o dobrou délku. Schoulil se do sebe, pohled upíral kamsi do prázdna. Bylo jasné, že o další rozhovor ztratil zájem.

Martin pevně sevřel rty. Svých slov litoval hned jak domluvil. Bohdan měl pravdu, na Mydlovaru se k němu choval hrozně, mnohdy hůř než pan Jan.

Bohdan, ač měl společensky mnohem vyšší postavení než on, prostý voják Martin, snášel jeho neuctivé projevy vůči své osobě tiše a trpělivě. Dokonce mu i nezištně pomáhal při vyšetřování místo toho, aby využil příležitost a prostřednictvím jeho nezdaru se mu pomstil. Měl mu být vděčný, a ne ho urážet... „To tě ani nezajímá, kam jedeme?“ zeptal se po chvíli, aby prolomil nepříjemné ticho.

„Ne,“ dostalo se mu strohé odpovědi, potvrzující, že Bohdan o žádnou další rozmluvu skutečně nestojí.

„Ne?“ podivil se Martin sklesle. Jak se zdálo, jeho plán na obnovení dialogu nevyšel. Předpokládal, že mu chlapec odpoví, že to přece ví, že mu sám před chvílí řekl, že jedou na Újezd a tím se naváže přetržený hovor. Nic takového se k jeho zklamání ale nestalo.

„Ne,“ opakoval Bohdan chladně. „Za prvé jsi mě poučil, že se jako sluha nemám na nic ptát, a za druhé je to stejně jedno. Ty tu velíš a já poslouchám. Ty tam chceš jet, tak tam jedeme. Proč by mě mělo zajímat něco, co nemohu jakkoli změnit?“

„Hmm,“ zavrčel Martin. Tak tohle se mu opravdu nepovedlo... „Poslyš, Bohdane, takhle to nepůjde,“ ozval se po chvíli znovu. „Musíme si to mezi sebou vyjasnit. Myslel jsem, že jsi přišel na Ujkovice, abys byl se mnou, rozuměj, že jsi za mnou přišel jako za svým přítelem, ale podle toho...“

„Máš pravdu, promiň, chovám se jako hlupák,“ kál se chlapec zahanbeně. „Kdyby ses za mě u pana Vícka nepřimluvil, dostal bych výprask za krádež, a tím by to skončilo... Vlastně jsem ti za to všechno ještě ani pořádně nepoděkoval...“

„V pořádku,“ mávl Martin rukou, o okázalé díky nestál. „I já se omlouvám,“ přiznal. „Nechtěl jsem, aby to vypadalo, že se nad tebe povyšuju. Myslel jsem to dobře, prostě jsem ti jen chtěl vysvětlit, jak to chodí a tak...“ koktal Martin. Vyjadřování citů nebyla jeho silná stránka.

„Takže zase všechno dobré?“ nadhodil Bohdan a nejistě se na Martina podíval.

„Všechno dobré,“ přikývl ten s přátelským úsměvem. „A teď do práce!“ změnil raději rychle téma hovoru. „Jak jsem již řekl, pan Vícek nás pověřil vypátráním toho, co se stalo panu Věroslavovi.“

„Nás?“ zeptal se Bohdan a v očích se mu šibalsky zalesklo. Náhle si uvědomil, že je vlastně rád, že ho pan Jan z Mydlovaru vyhnal. Když k tomu došlo, v prvním okamžiku ho vyděsila představa, kam půjde, co s ním bude

dál. Ale poté, co ho přijali na ujkovickou tvrz, připadal si jako znovuzrozený. Doslova cítil, jak z něj spadly pomyslné okovy strachu svírající ho na Mydlovaru často tak silně, až měl pocit, že se udusí.

„Co jsem ti říkal o tom ptaní se?“ pokáral ho Martin na oko vážně, bylo ale jasné, že si z něj utahuje. I jemu se po vyjasnění vztahu mezi nimi značně zvedla nálada. Zadaný úkol ho netěšil, lépe řečeno ho takřka děsil. Lekal se představy, že by neuspěl, a zradil tak důvěru svého pána, jehož si velmi vážil a byl mu hluboce vděčný za záchranu života. Když měl ale Bohdana po ruce, věřil, že nakonec všechno dobře dopadne. Ne nadarmo se říká, že sdílená radost je dvojnásobná, zato starost poloviční. „Je pravda, že jsem musel pana Vícka trochu popostrčit, ale to teď není důležité,“ přiznal.

„Jaký on vlastně je?“

„Hmm... To je mi otázka... Víš, že vlastně nevíم?“ přiznal Martin zaskočeně. Jeho podobná úvaha nikdy nenapadla, proč taky. Na podobné filozofování neměl čas. „Hlavní je, že je to dobrý pán, své lidi nebije, máme co jíst a kde spát. A to je jediné, co mě zajímá!“ pokrčil nakonec rameny.

„Máš pravdu,“ souhlasil Bohdan. Cesta z Mydlovaru na Ujkovice, při které doslova mrzl a padal hlady, ho přesvědčila, že opravdu není nic důležitějšího než mít co do úst a teplé místo na noc. „Proč mu tak záleží na objasnění smrti pana Věroslava?“

„Podle toho, co mi říkal, tak na tom nezáleží ani tak jemu, ale panu Vojslavovi z Újezdu.“

„Jeho bratrovi? Tak to nechápu už vůbec,“ vrtěl Bohdan nevěřičně hlavou. „Po tom, co mu provedl? Vždyť nebýt tebe, skončil by v rukou kata! A to jen kvůli svému ctěnému bratru Věroslavovi, který se jeho odstraněním chtěl zmocnit rodové tvrze...“

„... ze které ho pan Vojslav posléze vyhnal, aby se mu pomstil za zradu, které se vůči němu dopustil,“ dokončil Martin příběh znesvářených bratrů. „Jenže pokud jsem to pochopil správně, když našli Věroslava mrtvého a dopravili jeho tělo na újezdskou tvrz, rozhodl se, že bratra pomstí. Krev není voda...“ Martin zmlkl, když uviděl, jak se Bohdan zašklebil. On sám byl svou rodinou v podstatě prodán do otroctví. Jeho otec splatil panu Janovi část půjčky, kterou si u něj vzal, tím, že k němu poslal sloužit nejmladšího syna. Bohdan se sice honosil titulem panoš, ve skutečnosti byl ale prostým sluhou. Od svého despotického pána si toho vytrpěl víc než dost. Podobné starosti Martin neměl. Co si pamatoval, byl sirotek protloukající se životem,

jak se dalo. „A taky se bojí o sebe!“ dodal nyní rychle, aby zamluvil nepřijemné vzpomínky, které ve svém mladém příteli podle všeho vyvolal.

„Proč?“

„Kdyby proti němu někdo vznesl podezření, že Věroslava zabil sám a on nebyl schopen dokázat opak...“ Martin si výmluvně přešel ukazovákem pravé ruky po krku.

„Chápu,“ odušil Bohdan zamyšleně. „Nebo se opravdu *bojí sám o sebe!*“ prohlásil temně po chvíli mlčení.

„Vždyť to jsem ti právě řekl,“ připomněl Martin. Copak ho Bohdan ani trošku nevnímá?

„Ale já to myslím jinak,“ zavrtěl chlapec hlavou.

„A jak?“ nechápal Martin.

„Co když má obavu, že ten, kdo má na svědomí pana Věroslava, půjde teď po něm?“

„Jak jsi na něco takového přišel?“ vytřeštil Martin oči.

„Co když bratři společně spáchali něco, za co se jim někdo nyní mstí? Pan Vojslav to ví a bojí se, že ho stihne stejný osud jako jeho bratra. Proto chce, abys našel Věroslavova vraha a tím ho ochránil,“ vysvětlil Bohdan odváznou domněnkou. Martin jen naprázdno polkl. „A právě proto jedeme na Újezd, abychom to zjistili,“ vydechl. Na víc se nezmohl. V duchu si blahořečil, že si na panu Víckovi vymohl, aby mohl Bohdana vzít s sebou. Jak se zdálo, bude při vyšetřování neocenitelným pomocníkem. Martin musel sám sobě přiznat, že jeho by něco takového nikdy nenapadlo.

„Jak se na Ujkovicích vlastně vaří?“ zeptal se chlapec nečekaně.

„Dobře,“ ujistil ho Martin myšlenkami stále trochu jinde. „Neboj, stará Maruna se ve své práci vyzná a jsem si jist, že Viktorka ti vždy připraví náležitou porci!“ dodal se šibalským úsměvem, když mu plně došel přítelův dotaz. „Možná i s přídatkem,“ dodal nevinně.

Bohdan zrudl jako rak a spěšně odvrátil pohled stranou. „Vím, že jsem se měl s tebou o tu placku navíc rozdělit...“

„Viktorka je opravdu moc hodná, a pokud vím, tak zatím žádného nápadníka nemá. Ale moc bych neváhal, to víš, taková hezká a mladá...“ škádlil ho Martin dál.

„... si určitě najde někoho lepšího, než jsem já,“ doplnil Bohdan smutně. Pravda byla, že on krásy vskutku moc nepobral, světlé vlasy jemné jako

chmýří, nevýrazné bleděmodré oči... stejně jako drobná postava, jež byla cokoli jen ne mužná.

„Proč se vůbec ptáš, jak se u nás vaří? Neříkej, že máš už zase hlad?“ nadhodil Martin s přehnanou bodrostí ve snaze zachránit situaci. Opak se ale stal pravdou, Bohdan zrudl ještě víc. Navíc, co čert nechtěl, zakručelo mu v břiše tak silně, až jeho kůň zastříhal ušima. Martin měl co dělat, aby se nerozesmál nahlas. „Máš štěstí, tam za tou zatačkou,“ ukázal rukou kamsi před sebe, „je hostinec. Malý, ale slušný. Jí se tam dobře a nechtějí moc peněz,“ zasvěcoval přítele. Za ten rok, co sloužil na Ujkovicích, měl blízké i vzdálenější okolí sježděné křížem krážem a věděl o každém kameni.

„Když já nemám žádné,“ špitl chlapec.

„To je jasné, když jsi službu nastoupil včera. Výplatní den je v neděli,“ konstatoval Martin nevzrušeně.

„Ty myslíš, že budu něco dostávat i já?“ zeptal se Bohdan s jasně slyšitelnou nadějí v hlase.

„Těžko říct,“ pokrčil Martin rameny. „Ze začátku to asi nebude nic moc. Až se ale zapracuješ a pan Vícek uvidí, že jsi na tvrzi, co platný, určitě to ocení. A do té doby to jistí můj měšec,“ dodal samozřejmě.

„To jako myslíš, že...“

„Tak jest, *myslím*, dělám to sice nerad a zcela výjimečně, ale občas se tomu prostě nevyhnu ani já.“ Martin se hlasitě rozesmál, když viděl zmařený výraz svého přítele. „Tak pojď, ať na nás U Tlusté báby nečekají. Zvu tě!“ plácl Bohdana po zádech tak silně, až se chlapec v sedle předklonil. „To přeče...“ pokusil se chabě odporovat. Dál se ale nedostal, Martin pobídl koně do cvalu a jako šipka vyrazil po cestě vpřed. Bohdanovi se bezděky mihla hlavou myšlenka, že si moc nepomohl. Jeho bývalý pán Jan z Mydlováru byl všude znám nejen svou svárlivou povahou, ale i tím, že snad nikdy nenechal nikoho domluvit. Svým neustálým skákáním do řeči byl pověstný. Jak se zdálo, na Ujkovicích čeká Bohdana stejný úděl s Martinem.

Bohdan pobídl koně a rychle se vydal za svým přítelem. Ujeli sotva pár sáhů, když Martin hřebce prudce zarazil. Zaclonil si rukou oči před ostrými paprsky podzimního slunce a upřeně hleděl před sebe. Otočil se a naznačil Bohdanovi jedoucím za ním, aby i on zastavil.

V těch částech, kde cesta vedla rovně, bylo vidět daleko dopředu. Oni ale zastavili v zatačce, o které před chvílí mluvil Martin. Z tohoto místa viděli

další úsek cesty, aniž by případní pocestní z něj viděli je. Byli kryti hustým lesním podrostem.

Bohdan se zadíval stejným směrem jako jeho přítel. Rázem pochopil, proč se tak mračí a soustředěně si hryže spodní ret.

Zhruba sto koňských délek před nimi stáli na cestě dva mladí muži v prostých šatech z nebarvené látky. Haleny značně obnošené, nohavice se na některých místech začínaly již dokonce třepit. Na hlavách hučky neurčitého tvaru v létě chránící před sluncem, na podzim před deštěm a chladem. Zády se tiskli k dřevěné kárce. Pozvolna je obkličovala značná přesila útočníků. Martin jich napočítal rovný půltucet. Pět z nich bylo pěších, jeden, bezpochyby vůdce bandy, seděl na koni. Martin zkušeným pohledem zhodnotil situaci a zamračil se ještě víc, vůbec se mu nelíbila.

Muži se zoufale rozhlíželi kolem. Naděje na únik byla mizivá, lapkové se ve své práci vyznali. Pomalým krokem se blížili ke dvojici, čímž kolem ní uzavírali kruh. Když byli již takřka nadosah, jako na povel sáhli po zbraních. V rukou se jim rázem objevily nejen mohutné sukovice a dlouhé klacky, ale i dýky a začali si s nimi významně pohrávat.

Martin se koutkem oka podíval po Bohdanovi, který celou scénu pozoroval s očima navrch hlavy. „Jak jsi na tom?“ zeptal se ho tiše.

„Na čem?“ odpověděl chlapec šeptem, aniž by se na něj podíval. Nedokázal odtrhnout oči od skupinky před sebou.

„Jak se umíš prát?“ upřesnil Martin svůj dotaz.

„Prát se?“ zbledl Bohdan.

„Aha,“ odušil Martin, vlastně měl tuhle odpověď očekávat. Nějaký ten pátek žil s Bohdanem na Mydlovaru a za celou tu dobu ho neviděl, že by vzal zbraň do ruky. Hlavou se mu mihla myšlenka, že to bude první věc, kterou ho musí naučit, až se vrátí na Ujkovice. Bez toho, aniž by se uměl řádně ohánět pěstmi, by na tvrzi, a vlastně vůbec nikde, neobstál. Život prostých lidí je poněkud jiný než ten urozených na hradě. „Nevadí, je jich jen šest, nic, co bych nezvládl,“ usmál se.

„Ty chceš...?“ Bohdan nechal vyznít hlas do ztracena a naprázdno polkl.

„Samozřejmě!“ potvrdil Martin pevně. „Myslíš snad, že se budu jen tak dívat, jak je podříznou jako prasata na zabijačce?“ odsekl dotčeně. Jak mohlo něco takového Bohdana vůbec napadnout? „Navíc nezapomínej, že na ujkovickém panství zodpovídám za bezpečnost. Takže zasáhnout je vlastně moje povinnost.“

„Možná již nejsme na území pana Vícka,“ nadhodil chlapec nejistě.

„To na věci nic nemění!“ odbyl ho Martin a zadíval se opět před sebe.

„Třeba jim neublíží, jen si vezmou co chtějí a je nechají být,“ zkusil to Bohdan z jiné strany. Za to si vysloužil od Martina takový pohled, že okamžitě zmlkl a stáhl hlavu mezi ramena. Hořce zalitoval, že takovou hloupost vůbec vypustil z úst. „A i kdyby to tak bylo, na věci to nic nemění. Když jim vezmou peníze, umřou pak hladý,“ dodal Martin věčně a bezděky sáhl po meči.

„Tak co chceš, abych dělal?“ zeptal se Bohdan odevzdaně.

„Máš nějakou zbraň?“

„Ne. Kde bych jakou vzal?“

„Jsi přece urozený! Na Mydlovaru jsi měl... promiň,“ zarazil se Martin vprostřed věty. Nejráději by si napohlavkoval za to, co právě řekl. Provinile se podíval po Bohdanovi a jeho výčitky svědomí ještě vzrostly. Měl pocit, že po svých neuvážených slovech vidí v chlapcových očích dokonce slzy. Rychle odepjal opasek s dýkou a podal mu ho: „Vezmi si aspoň tohle. I když naše hlavní zbraň je tady!“ usmál se a poplácal po krku svého koně.

„Jak to myslíš?“ nechápal Bohdan.

„Jednoduše, využijeme překvapení. Ti darebáci jsou určitě přesvědčeni, že jsou tady široko daleko sami. V tuhle dobu se po cestě nikdo nemotá. Sám jsi viděl, že ani my jsme nikoho nepotkali. Navíc tahle nepatří k nejpožívanějším. Ti dva měli podle mne jen smůlu. Určitě to nebyl chystaný případ. Prostě byli ve špatný okamžik na špatném místě. Nejspíš na lapky narazili, když se ti přesouvali jinam, kde čekali tučnější úlovek. Blíží se advent, do Boleslavi se stahují kupci ze širokého okolí... ovšem jak vidno, nepohrdnou ti darebáci ani takovými chudáky, jako jsou tihle dva,“ uvažoval Martin.

„Takže co?“ zeptal se Bohdan, najednou netrpělivý. Když už se má něco díť, ať je to hned!

„Takže jim to jdeme rozmluvit! Ale ještě předtím,“ Martin nechal koně udělat dva tři kroky a z křoví po straně cesty sebral tlustou větev. Vypadala čerstvě ulomená, s největší pravděpodobností padla za oběť nedávné vichřici, která se prohnala krajem a ničila vše, co jí přišlo do cesty, „si vezmi tohle. V dané situaci ti bude platnější než dýka,“ řekl a podal ji chlapci. Ten tasil dýku a v mžiku sukovici zbavil vedlejších výhonků, potěžkal ji v ruce a odevzdaně prohlásil: „Ono je to nakonec jedno, zda se člověk ohání železem či dřevem.“

Martin přikývl. V mladíkově případě s tímto tvrzením naprosto souhlasil. S mečem ho viděl jen jednou a byl to děs a hrůza, takže vskutku nebyl moc velký rozdíl mezi tím, zda Bohdan drží v ruce meč či kus dřeva. „Jak říkám, využijeme překvapení a toho, že jsme na koni. Ty si vezmeš na starost pěší, vřítíš se mezi ně. Snaž je se srazit k zemi, jen ať si Regina pěkně šlápne,“ ušklíbl se zle. Při vyslovení svého jména zastříhal kůň ušima. „A ty je budeš tlouct hlava nehlava, jasné?“

„Jasně,“ potvrdil Bohdan a pevněji sevřel svoji prostou zbraň. „A ty?“

„Já se postarám o toho lumpa v sedle,“ zazubil se Martin. Na rozdíl od svého přítele byl na rvačky zvyklý. Nevyhledával je a v žádném případě je nevyvolával. Když už se ale k nějaké nachomýtnul, zúčastnil se jí velmi rád. „Jdeme na to!“ zavelel vzrušeně a rázně stiskl boky svého hřebce. Ten vyrazil vpřed jako střela.